

Thuốc cản quang I-ốt là gì?

Thuốc cản quang I-ốt đôi khi được gọi là "thuốc nhuộm x-quang". Đây là chất lỏng không màu, có I-ốt và được tiêm vào cơ thể để có thể nhìn thấy các bộ phận rõ ràng hơn khi rọi quét. Thuốc này không "làm vấy màu" cơ thể quý vị và thường sẽ được thải ra trong nước tiểu.

Thuốc cản quang I-ốt được đưa vào cơ thể tôi bằng cách nào?

Thuốc cản quang có thể được đưa vào cơ thể bằng một số cách thức khác nhau. Uống, tiêm vào động mạch hay tĩnh mạch hoặc tiêm thẳng vào khớp hay các phần khác của cơ thể.

Khi được tiêm thuốc cản quang I-ốt, liệu tôi sẽ cảm thấy bất cứ cảm giác gì hay không?

Khi tiêm thuốc cản quang I-ốt vào động mạch hoặc tĩnh mạch, đa số bệnh nhân sẽ không cảm thấy bất kỳ cảm giác nào, nhưng một số bệnh nhân sẽ cảm thấy cảm giác rất ấm áp lan ra khắp cơ thể trong khoảng 20 giây trong lúc tiêm và sau đó. Cảm giác này thường tập trung ở vùng háng và quý vị có thể nghĩ rằng mình đang đi tiểu nhưng thật ra không phải vậy. Cảm giác này rất phổ biến và tan biến nhanh chóng. thỉnh thoảng, bệnh nhân cảm thấy buồn nôn (như nôn mửa) trong một thời gian ngắn trong lúc tiêm và sau đó (xem câu hỏi về rủi ro dưới đây).

Thời gian tiêm thuốc cản quang I-ốt là bao lâu?

Thời gian tiêm là từ 10 đến 30 giây nếu tiêm vào tĩnh mạch ở cánh tay quý vị để rọi quét CT. Nếu sẽ chụp động mạch, quý vị có thể sẽ phải được tiêm nhiều lần (nhưng chỉ bằng một cây kim) qua một ống nhựa mỏng ghim vào háng quý vị trong khi làm thủ thuật này.

Đối với các xét nghiệm khác như chụp khớp và chụp tủy, bác sĩ x-quang sẽ đích thân tiêm thuốc cản quang.

Tại sao tôi cần sử dụng thuốc cản quang I-ốt?

Thuốc cản quang sẽ giúp bác sĩ x-quang, là người diễn dịch hình ảnh của quý vị (các hình ảnh chụp được khi quý vị được rọi quét) có thêm thông tin. Thông tin bổ sung này thường sẽ giúp bác sĩ x-quang chẩn đoán chính xác hơn.

Những rủi ro của thuốc cản quang I-ốt loại tiêm và loại uống là gì?

Những rủi ro và biến chứng của thuốc cản quang có thể bao gồm nhưng không chỉ là những điều dưới đây.

- Rò rỉ thuốc cản quang ra ngoài mạch máu. Trường hợp rò rỉ nhẹ có thể được điều trị bằng đá lạnh, bó/nén và tự tan biến mà không cần phải điều trị gì thêm. Nếu bị rò rỉ nặng hoặc nếu bị đau ngày càng tăng, sưng ngày càng tăng hoặc bị đỏ lan rộng, quý vị phải đến gặp bác sĩ gia đình (GP) hoặc đến khoa cấp cứu của bệnh viện gần nhất.
- Tác dụng phụ liên quan đến thận: Nếu đã bị bệnh thận hay bệnh tiểu đường nặng hoặc cả hai, thuốc cản quang I-ốt có thể tạm thời làm cho chức năng thận của quý vị tệ hơn. Tuy nhiên, trong đa số các trường hợp, vấn đề này sẽ trở lại bình thường.
- Phản ứng dị ứng. Vấn đề này có thể xảy ra trong vòng 5 phút đầu và được biết là xảy ra cho đến một tuần sau khi tiêm. Các phản ứng nghiêm trọng nhất thường xảy ra trong vòng 10 phút đầu.

- Phản ứng nhẹ xảy ra đối với tối đa 1 trong số 100 bệnh nhân, thường tự tan biến và không cần phải điều trị đặc biệt gì hết. Các phản ứng này gồm có bị đỏ bừng mặt, buồn nôn và/hay nôn mửa và ngứa nhẹ.
- Phản ứng vừa phải xảy ra đối với chưa tới 1 trong số 1000 người. Những phản ứng này thường cần phải được điều trị bằng thuốc và các triệu chứng gồm có nôn mửa kéo dài, nổi ban thông thường, hoặc bị sưng mặt, miệng hoặc cổ họng, làm cho bệnh nhân khó thở và nuốt hơn.
- Các phản ứng nặng gồm có tử vong đối với ít hơn 1 trong 100.000 người. Những phản ứng này cần phải được điều trị y khoa cấp cứu và thường phải nằm viện một thời gian để quan sát.

Có thể làm những gì để điều trị hoặc ngăn ngừa những tác dụng phụ này?

- Nơi rọi chụp hình ảnh sẽ có nhân viên đã được huấn luyện phù hợp và có thuốc cùng thiết bị thích hợp để điều trị phản ứng với thuốc cản quang.
- Nếu chức năng thận quý vị bất bình thường và đã có quyết định rằng quý vị cần sử dụng thuốc cản quang, quý vị có thể cần phải được tiêm chất lỏng trong suốt vào tĩnh mạch (thẳng vào tĩnh mạch) trong một vài giờ bằng phương thức "nhỏ giọt" trước khi thực hiện thủ thuật để làm giảm rủi ro chức năng thận trở nên tệ hơn. Nhiều khi sau thủ thuật việc truyền dịch tĩnh mạch có thể được tiếp tục.

Mang thai và cho con bú mẹ

Như là nguyên tắc chung, việc cho phụ nữ mang thai sử dụng bất kỳ loại thuốc nào, kể cả thuốc cản quang, cần phải được xem xét cẩn thận. Hiện không có bằng chứng y khoa nào cho thấy thuốc cản quang có thể tác hại thai nhi hoặc bào thai, nhưng đồng thời cũng không có công trình nghiên cứu lớn nào đã chứng minh hẳn hoi rằng thuốc cản quang là an toàn.

Ít hơn 1/1000 liều thuốc cản quang sử dụng với các mẹ đi vào sữa mẹ, vì vậy, không có lý do gì để phải ngừng cho con bú mẹ nếu quý vị cần phải sử dụng thuốc cản quang, vì sữa của quý vị sẽ không có hại đối với em bé quý vị.

Sau khi rời khỏi phòng ban, nơi rọi quét hoặc bệnh viện nơi tôi đã được tiêm thuốc cản quang rồi thì sao?

Nếu trở nên không khỏe hoặc cảm thấy không khỏe hoặc để ý thấy bất cứ điều gì bất thường, quý vị hãy đi đến khoa cấp cứu gần nhất hoặc bác sĩ gia đình (GP). Phản ứng nghiêm trọng đối với thuốc cản quang rất hiếm khi xảy ra sau khi đã được sử dụng thuốc cản quang hơn 1 giờ đồng hồ.

Thông tin này trích từ RANZCR Contrast Administration Guidelines.